

IN MIJN HOOFD

Sharon Draper

(door Anne-Marie Tassier)

OVER DE MAKER

Sharon Draper (1952) is een Amerikaanse schrijfster met nu al negenentwintig boeken voor jongeren op haar naam, waarmee ze heel wat prijzen won. Toen ze elf jaar was had ze alle kinderboeken van de bib al uitgelezen! Ze kreeg dan maar een speciale bib-kaart en zo mocht ze ook boeken voor volwassenen lenen. Ze studeerde Engelse literatuur aan de universiteit en ging lesgeven aan een middelbare school in Cincinnati. Om bij haar goede cijfers te krijgen moest je een "paper" schrijven, een opstel dus, dat heel goed onderbouwd was, niet zo simpel! Maar het werd op den duur een heuse wedstrijd waar de hele stad over sprak. Studenten droegen zelfs T-shirts met "I survived the Draper Paper" als ze geslaagd waren.

Ze schreef haar eerste verhaal voor een wedstrijd van Ebony Magazine, een tijdschrift voor Afro Amerikanen en kreeg zoveel bijval dat ze stopte met lesgeven en een echte schrijfster werd.

(Haar school vond dat wel jammer, ze was een fantastische lerares, ze kreeg zelfs de prijs van Best American teacher uit de handen van president Clinton in 1979)

Voor Sharon Draper is schrijven een cadeau en net zoals Melody verzamelt ze woorden. Haar tip voor als je zelf ook schrijver wilt worden: "Wees allereerst een lezer!" (Ze leest zelf honderd boeken per jaar, zegt ze!) "Lees goeie boeken, hoe meer je leest hoe meer woorden je kent en verder moet je oefenen, iedere dag, just do it!" Ze heeft het vaak over ernstige onderwerpen in haar boeken: dood, verdriet, misbruik, discriminatie. En handicaps, zoals in dit kfv boek. Want ze vindt dat jongeren moeten weten wat er speelt in de wereld. "Door te lezen over de moeilijkheden van andere kinderen kunnen mijn lezers er misschien beter mee omgaan als ze zelf iets ergs meemaken. Gehandicapte lezers wil ze met haar boeken sterker maken en ze hoopt dat gezonde lezers op een andere manier met hen omgaan, zonder medelijden of afkeer maar met empathie.

De figuur van Melody vertegenwoordigt ieder kind dat niet in staat is te communiceren: of je nu blind, verlamd, de taal nog niet kent of gewoon verlegen bent.

Sharon Draper won dus heel wat prijzen maar zelf is ze vooral trots op de Coretta Scott King Award voor schrijvers met een Afrikaans/Amerikaanse achtergrond. (Corretta Scott King is de weduwe van Martin Luther King.)

1. VERHAAL

Korte inhoud

Melody is een superslimme leuke meid maar bijna niemand weet dat want ze kan niet praten.

Ze heeft een aandoening die cerebrale parese heet, een deel van haar hersenen werken niet en dus zit ze in een rolstoel en moet ze met alles geholpen worden. Als ze een spraakcomputer krijgt kan ze eindelijk communiceren en dan blijkt dat ze heel verstandig is en haar hele leven alles in zich heeft opgenomen. Haar moeder knokt ervoor dat ze naar een gewone school kan gaan. Ze is de beste van haar klas! Sommige kinderen vinden haar maar raar en zijn jaloers als ze de schoolquiz wint. Het schoolteam mag meedoen met een nationale tv-quiz op de televisie, maar de kinderen schamen zich ervoor dat een spastisch kind bij hen hoort. Ze willen 'normaal' zijn en maken dat Melody te laat komt. Natuurlijk winnen ze niet, ze zijn pas achtste en de trofee is een lelijk plastic beeldje. Melody is verdrietig en boos en zegt dat ook tegen de klas. Maar ze blijft niet bij de pakken zitten. Ze begint aan haar schoolopdracht: haar eigen verhaal.

Personages

- Wie zijn de belangrijkste personen in dit boek?
Melody 11 jaar heeft cerebrale parese. Ze is 'belachelijk slim' (dat zegt ze zelf), heeft een fotografisch geheugen. Ze is een doorzetter en heeft gevoel voor humor.
Haar ouders lieve, verstandige mensen die alles voor Melody willen doen. Ze voelen aan dat hun kind echt wel verstandig is. Soms zijn ze heel verdrietig maar blijven voor haar vechten. Ze worden woedend als Melody niet goed behandeld wordt!
Mevrouw V. (Violet Valencia) buurvrouw, verpleegkundige. De oppas. Ze behandelt Melody als een normaal kind, ze stimuleert haar en leert haar een heleboel. Door haar leert ze Stephen Hawking kennen. (p.45)
Catherine de "mobiliteitsassistente" (p.91), ze studeert aan de universiteit, en houdt net als Melody van gekke kleuren. Ze helpt haar met alles op school en zorgt ervoor dat ze een spraakcomputer krijgt.
Klasgenoten: Rose, Molly, Claire, Connor enz. Er zitten echte etters bij!
Mijnheer Dimming de geschiedenisleraar, hij organiseert de quiz.
Elvira, de spraakcomputer, een heel belangrijk personage!
- Waarom geeft Melody haar die naam? Elvira is een country nummer van de Oak Ridge Boys waar ze heel vrolijk van wordt. Je kunt het beluisteren op YouTube.
- Hoe kan Melody haar gevoelens uiten voor ze Elvira, de medi-talker, heeft?
 - Als ze gefrustreerd of boos is? Met orkaanexplosies: als ze moeder wil waarschuwen in de speelgoedwinkel. (p. 21) of als ze de saaie liedjes van mevrouw Billups beu is (p.52).
 - Als ze blij is? Met veel gegil en gestamp, of ze trommelt met haar vuisten. (p.91)
- Wanneer voelt Melody voor het eerst dat ze deel kan uitmaken van een groep? Als ze via Elvira een mop kan vertellen en de kinderen er om kunnen lachen. (p.122)

Penny, het kleine zusje

- Waar zijn de ouders bang voor? Dat de nieuwe baby dezelfde aandoening zal hebben als Melody.
- En Melody? Ze is bang dat als het te druk wordt zij misschien naar een inrichting moet... (p.67)
- Is Melody blij met het nieuwe zusje? Hoe merk je dat? Ze neemt alle tijd om over haar te vertellen. Maar door Penny die gezond is en zich normaal ontwikkelt wordt ze ook geconfronteerd met haar eigen situatie: "Vrolijk word je er niet van om een baby te zien doen wat je zelf graag zou willen kunnen." (p.70)

Cover, illustraties en de titel

- Wat zie je op de omslag van het boek? een vis en een vissenkomp
- Die vis komt terug bij ieder hoofdstuk. Wat heeft dat met het verhaal te maken? Dat lees je op p. 58: Ollie de goudvis is uit zijn bokaal gesprongen, Melody probeert de vis te redden door water over hem te gooien en haar moeder denkt dat zij de kom per ongeluk heeft omgestoten. Melody is boos en gefrustreerd: zij is de enige die weet wat er gebeurd is en kan het niet uitleggen!
De vis is niet zomaar een vis, het is een symbool. Hij springt uit de kom; hij springt naar de vrijheid, maar dat heeft een prijs, hij gaat dood.
Lees even voor: "Ik vroeg me af of Ollie misschien toch niet zo tevreden was ... Zo voel ik me soms ook"
Melody zit opgesloten in haar eigen hoofd. Heet het boek daarom zo?
De oorspronkelijke titel is 'Out of my mind'. In het Engels is dit een uitdrukking voor "gek worden". Melody wordt gek van frustratie als men haar niet begrijpt. Maar het doelt er ook op dat ze alles in haar hoofd opslaat. Haar hele leven zit in haar 'mind', haar gedachten.
- Welke titel vind jij het best?

Perspectief

Het is een ik-verhaal, Melody vertelt het.

- Het verhaal is ook rond: als je de eerste en de laatste bladzijde leest wat merk je dan? Het boek begint en eindigt met dezelfde alinea's. Dan merk je dat Melody haar autobiografie schrijft.
- Wat is een **autobiografie**? Je hoort hier Latijnse woorden in: auto=zelf, bio=leven en grafie= schrijven. Een boek dat gaat over het leven van één persoon. Een autobiografie is een boek dat iemand over zijn eigen leven schrijft.
- Waarom schrijft Melody haar eigen levensverhaal? "Er zit zoveel in mijn hoofd. Ik heb ontzettend veel te zeggen en maar één duim om het mee te vertellen." (p. 242)
- Zijn alle ik-verhalen autobiografieën? Helemaal niet. Als schrijvers kiezen voor de ik-vorm is dat om het verhaal dichterbij de lezer te brengen maar het is niet hun eigen geschiedenis. Bij een ik-verhaal voel en zie je alles vanuit het standpunt van de hoofdpersoon. Dus niet vanuit het standpunt van de schrijver. Omdat

Sharon Draper een kind met dezelfde aandoening heeft als Melody is dit toch ook een heel persoonlijk verhaal. De schrijfster zegt wel in haar nawoord dat Melody een fictief personage is. Ze heeft haar eigen ervaringen kunnen gebruiken maar heeft ook veel verzonnen.

Je hebt ook **biografieën**: boeken over het leven van beroemde personen. Als die persoon nog leeft kan hij meewerken aan het schrijven van een biografie of niet. Dat betekent niet altijd dat alles wat in een (auto)biografie staat ook waar hoeft te zijn, soms houden mensen dingen liever geheim, of ze maken gebeurtenissen juist leuker of spannender...

- Kun je voorbeelden geven van ik-boeken?
 - De Heksen van Roald Dahl
 - Alleen op de wereld van Hector Malot
 - Dikke Vic en Vieze Lies van Sunna Borghuis
 - Op zoek naar Paulie Fink, van Ali Benjamin

Taal

De auteur gebruikt mooie en rake vergelijkingen zoals:

- “Verdriet kleurde de randen van zijn woorden.” (p.17)
 - “Als mijn gordel loslaat... glijd ik als een sliert spaghetti mijn stoel uit.” (p.23)
 - “...mijn lichaam is als een jas waarvan de knopen in het verkeerde knoopsgat zitten.” (p.46)
 - “Penny zoefde rond als een speelgoedbeestje.” (p.70)
- Kun je nog meer voorbeelden vinden?

2. VERWERKING

Thema

- Wat is het thema van “In mijn hoofd”? Dit boek gaat over hoe het is om met een beperking te leven en hoe de maatschappij ermee omgaat.
- Als lezer leef je heel erg met Melody mee. Werden jullie ook af en toe kwaad en verdrietig als ze verkeerd begrepen wordt of als haar klasgenoten haar slecht behandelen?
- Ken je kinderen met een handicap? In België hebben we sinds enkele jaren het M-decreet en Inclusief onderwijs. Zijn er in jouw school kinderen die inclusief onderwijs volgen? Kun je erover vertellen? “Het is bedoeld om kinderen zoals ik de kans te geven in contact te komen met wat anderen 'normale leerlingen' noemen. Wat is normaal? Duh!” (p.81)
- De andere kinderen in het speciale klasje van Melody hebben allemaal andere handicaps of aandoeningen. Autisme, syndroom van Down, Tourette enz. Toch worden ze op dezelfde manier behandeld. Is dat slim?
- Wat vindt Melody ervan? “Er zit niemand bij zoals ik.” (p.39)
- Hoe kijkt ze naar haar groepje op het eind van dit boek? “Ik kijk met andere ogen naar mijn vrienden. Ze hebben allemaal geen flauw idee hoe je gemeen zou moeten zijn.” (p.235)
Ze ziet niet meer hun beperkingen maar hun bijzondere eigenschappen, in tegenstelling dus tot de kinderen in de gewone klas.
- Kijk jij nu ook met andere ogen, na het lezen van dit boek?
- Hoe gaan de mensen in dit boek om met mensen met een beperking?
 - Ze gooien alle mensen met een beperking op één hoop: ze zijn dom en “achterlijk”. (p. 39)
 - Ze praten over hun hoofd heen alsof ze er niet bij zijn, zoals de dokter op p. 29.
 - Mevrouw Billups heeft het over “dit soort kinderen”, ze verwacht niets van hen en stimuleert ze dus niet. (p. 54)
 - Ze denken dat ze niets horen of begrijpen, als ze lichamelijk beperkt zijn zullen ze ook wel geestelijk niet goed zijn. (p.24 en p. 55)
 - Claire zegt het zelf: “... het is gewoon nooit in me opgekomen dat Melody gedachten in haar hoofd had.” (p. 122) en mijnheer Dimming is ronduit beledigend op pagina 132: “Als Melody de eerste ronde kan winnen zijn mijn vragen kennelijk niet moeilijk genoeg.”
 - Ze lachen ze uit zoals Molly en Claire (p.84)
 - Ze negeren hen (p.32)
- Welke personages gaan goed om met personen met een handicap?
 - De ouders
 - Mevrouw V. “Alle kinderen zijn speciaal.” vindt ze en ...”Deze heeft superkrachten.” (p. 41)

- Catherine “Ze sprak tegen me of ik een gewone leerling was.” (p. 92)
- Sommige leraressen: mevrouw Tracy heeft echt belangstelling en geeft haar boeken (p. 50), mevrouw Lovelace de muziekjuf (p.84), mevrouw Gordon (p.122)
- En Rose... Wat voor meisje is Rose?
Ze heeft een goed hart, ze wil echt vriendin zijn met Melody (p. 88, p. 123), maar doet op het eind toch met de anderen mee. Ze kan niet op tegen de groepsdruk. Maar ze heeft wel wroeging. (p. 240)
- Hoe gaan wij om met kinderen die anders zijn?
- Hoe zou het komen dat veel mensen het moeilijk vinden om op een gewone manier met personen met een handicap om te gaan? Heb je je er zelf ook al eens ongemakkelijk bij gevoeld, omdat je niet goed wist hoe je moest reageren?
- Is het je opgevallen dat je eigenlijk niet veel personen met een handicap tegenkomt? Ze zijn er wel, maar waar?
- Waarom komen er niet meer mensen met een beperking op tv? Je ziet ze wel in speciale programma's over hen maar niet als “normale” mensen. (Op de Engelse televisie nemen ze wel gewoon deel aan kwissen en spelletjes en er is een weervrouw die een arm mist.)

Waardering

- Wat vond je van dit boek?
- Wat is het eerste woord dat in je opkomt? Mooi. Ontroerend. Grappig. Verdrietig. Ingewikkeld. Saai.
- Wat vind jij de mooiste passage uit dit boek?
 - Als Rose haar vriendin wordt?
 - Als Melody de klasquiz wint?
 - Als Penny een gezonde baby blijkt?
 - Als Melody eindelijk via de computer de woorden uitspreekt die ze nooit heeft kunnen zeggen: “Ik hou van jullie.”
- Melody is pas 11 jaar, dacht je in het begin dat het boek misschien te jong was voor jou? Ze is wel geen gewone 11-jarige, ze heeft een grote woordenschat, ze gebruikt volwassen woorden en uitdrukkingen. Hoe komt dat? Allereerst is ze dus gewoon heel slim, maar het komt ook omdat ze altijd extra goed heeft opgelet want ze kon zichzelf dus niet verstaanbaar maken.
- Heb je ook moeten lachen? Melody heeft gevoel voor humor. Ze is niet bang voor zelfspot. Voorbeelden? “Tot nu toe gold ‘inclusief’ nooit voor mijn soort exclusieve buitenbeentjes.” (p.81) En wat zegt ze als kortzichtige of domme mensen haar vragen wat ze mankeert? “We hebben allemaal handicaps. Wat is de jouwe?” (p.141)
- Is dit een jeugdboek van dertien in een dozijn? Leuk en spannend en zo, gewoon fijn om te lezen? (Je kunt het ook helemaal niks vinden, smaken verschillen.)
Of is “In mijn hoofd” toch anders? Heb je er iets van opgestoken? Heb je erover moeten nadenken? Moet iedereen dit boek lezen? Ook volwassenen? Waarom?!
- Wat vind je van het slot? Melody gooit de trofee stuk, met opzet? Ze draait zich om en laat de klas verbouwereerd achter. Is dit het slot dat je verwacht had?
- Is het een happy end? Hoe denk je dat het verder gaat met Melody? Misschien moet je denken aan haar voorbeeld, Stephen Hawking. (Zie bijlage) Ze zal geen gemakkelijk leven hebben maar denk je ook niet dat ze zich niet gaat laten doen!?

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.

Bijlage

Melody zegt het zelf: zonder hulp van verpleegkundigen en assistenten "... die ons naar het toilet brengen, luiers verschonen, helpen met eten, monden afvegen en knuffelen zou het niet lukken. Eigenlijk zouden ze een miljoen dollar moeten krijgen, wat ze doen is echt heel zwaar." (p.49)

Het is vaak een kwestie van geluk hebben dat je hulp krijgt van precies de goede persoon. Een mooi voorbeeld is het verhaal van **Helen Keller**. (1880-1968)

Helen was nog net geen twee jaar toen ze een ziekte kreeg en daardoor doof en blind werd. Ze hield dus alleen haar tastzin over om te kunnen communiceren. In haar autobiografie omschreef ze het alsof ze op zee dobberde in een dichte mist. Toen ze zes jaar was kwam Anne Sullivan bij haar wonen als assistente, het begin van een vriendschap die vijftig jaar zou duren. Door letters te schrijven in haar hand leerde Anne aan Helen hoe ze woorden kon spellen.

Helen ging later zelfs naar de universiteit, schreef boeken en was actief in de politiek. Ze werd wereldwijd beroemd en er is een mooie film over haar en Anne gemaakt: *The miracle worker*.

Melody's grote voorbeeld is **Stephen Hawking** (1942-2018), de befaamde natuurkundige die boeken publiceerde over het zwarte gat in de ruimte. Hij studeerde in Oxford en was pas 20 jaar toen hij ALS kreeg, een ongeneeslijke spierziekte die alle zenuwcellen aantast totdat het lichaam helemaal is verlamd. Het denkvermogen blijft echter intact en Stephen werd een wereldberoemde wetenschapper, een voorbeeld voor alle mensen met een beperking.

Toen hij niet meer kon praten kreeg hij een computerprogramma *Equalizer* waarmee hij woorden kon selecteren door alleen maar zijn ogen te bewegen en net zoals Melody had hij een spraakcomputer waardoor hij weer een stem had. Op die manier kon hij lezingen geven op wetenschappelijke conferenties. Ook over hem is een film gemaakt: *The theory of everything*.

In *Star Trek: The next generation* speelt hij mee als hologram en hij is zelfs te zien als tekenfilmfiguur in de Simpsons!